



Qvadripartitae Conciones Stanislai Grodicii Societatis Iesv

Qvarum Primae, Timorem Sanctvm Incvtiunt; secundae Fidem Catholicam confirmant; tertiae Spem erigunt; postremae diuinam in nobis Charitatem excitant ...

Continet sex Dominicas Quadragesimae, & coenam cum paßione Domini

Grodzicki, Stanisław

Ingolstadii, 1609

Concio III. Spes.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56003](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56003)



CONCIO III.

S P E S.

EVANG.
CVMDO-
CTRINA.

DVosunt quæ die hodierna queri de- *Duo. quere-*
 beo de vobis corâ vobis. Vnum quod *ia.*
 tardè ad templum conueniatis, propter mo-
 ram quam in filiis vestris ornandis proces-
 sionis causa facitis. Quid inquis vituperas tu-
 tam pulchram, quæ in istis oris exerceri so-
 let cum tot cæremoniis processionem? Mi-
 nimè; qui enim vituperè, quod in aliis con-
 cionibus & laudauit, & defendi? Sed abusus *1. Con. ab i-*
 reprehendo, nempe, quod pompæ à quibus- *su.*
 dam exercentur, quod supra statum vestrû
 huiusmodi ornamenta conquiritis, quod
 non virtutes sed vitia æmulamini, quod or-
 dinem templi peruertitis, quod aliqui forte
 propterea sacrum audire intermittitis. Ista
 non arguere non possum, & emédationem
 requiro: tam à vobis quam à præfectis tem-
 pli, vt sicut nos docuit Paulus Apostolus,
omnia honestè & secundum ordinem fiant in 1. Cor. 14. 16.
 vobis, ac tempestiue etiam cum paucis res
 expediatur, vt concioni suum detur tem-
 pus. Id enim est alterum de quo conque-
 ror. Velle enim vos audio, vt cum tam refer-

*2. Contra
murmura-
tes de con-
cionibus.*

A simili.

ta adest hominum turba, aut nulla aut perbreuis fiat concio. Quia in re illos mihi imitari videmini (si tamen tam stulti aliqui reperiuntur) qui tempore messis complicatis stare volunt manibus, cum vero messis transit metere cupiunt, cum quod metant non inueniant. An ignoratis messis spiritualis nunc tempus esse: an non cernitis haud paucos nunc adesse qui raro admodum ad conciones veniunt? Isti igitur iuuandi essent, & longis & efficacibus concionibus, ut dura illorum corda, ad contritionem tandem emolliantur, si forte hac ratione conuertantur & viuant. Porro æquum ne sit, ut his omnibus supersedeat verbi Dei prædicator, ut vestris abusibus, & tarditati locus detur? Vos ipsi iudicate, nos ad nostra venimus.

*PROP.
Euang. cum
doctrinis.*

Et in hac quidem concione texemus historiam facti, & triumphi quem hodie exercuit Christus Iesus Dominus noster, & quæ in processione adumbratum vidistis. Conscrisperunt autem illam omnes quatuor Euangelistæ, quorum nos ita vestigiis insistemus, ut nostri Mathæi primam curam geramus, contextum sermonis ipsius explicantes, & doctrinas salutares inde haurientes ad laudem & honorẽ Christi Iesu, nostramque utilitatem, ac sanctæ spei in nobis incitamentum.

Tem-

Tempus quo hæc acta suere describit nobis D. Ioannes, qui asserit, *ante sex dies paschæ,* *Ioan: 12. 1.* id est die hesternæ scilicet Sabbatho, sub noctem venisse Iesum *Bethaniam*, vbi cœna & vnctione tam pedum, quam capitis Iesu vn-
guento precioso à Magdalena: & aliis quæ ibi describuntur peractis, pernoctavit Saluator noster. *In crastino autem,* *ibid. 9. 12.* qui dies ho-
diernus est, cum discipulis suis, & turba quæ ad videndum Lazarum conuenerat in viam se dedit.

ET CVM APPROPINQVASSENT IEROSOLYMAP. Confectisque aliquot itineris stadiis.

ET VENISSENT BETHPHAGE. *Concordia Euangelist.* Duo alij Euangelistæ Bethaniæ faciunt mentionem, vel quod inde discessisset, vel potius quod locus ille prope montem oliueti, Bethaniæ generali nomine vocaretur, sicut & Vilnæ, & Cracouiæ fluiuioli vocabulo variaz villæ illi adiacentes nuncupantur. Hæc ob concordiam Euangelistarum. Quid vero BETHPHAGE significet dixi, in prima concione, & adieci figurare pœnitentiam. Vnde hîc illud notes cupio. Ierosolymam per BETHPHAGE iter esse. Nullus enim *Iter ad visionem pacis.* peccator ad visionem pacis, & gratiæ diuinæ quod verbum Ierosolymæ designat, aliter quam per pœnitentiam perueniet vnquam. Auditis auditis inquam, qui nondum hæc
Ff 3 qua-

quadragesima confessi estis? O miserum & miserabilem statum vestrum. Ierosolymam visionem pacis quã Christus nobis restituit sua in resurrectione appetitis? Frustra. Non enim eam habebitis, sed turbationem conscientia, sed iram, sed indignationem Dei

*Isa. 48. 22.
Non differant.*

omnipotentis. *Quia non est pax impiis dicit dominus.* At confitebor inquit. Ad huc enim satis est temporis. Utinam vero illud omnes serio dicatis. ad hoc autem postremum ego dico. Temporis non adeo multum superesse pro ijs, qui *computruerunt iu-*

zeel. 1. 27.

menta in stercore suo, propheta attestante. In quorum numero vide ne tu reperiaris. Ego desperabo. Non sic dicas, sed dic parabo me perquam diligenter, ut negligentiam diligentia resarciam. quod facias quæso serio & exacte. Tua enim re agitur. Ego vero opto & à domino pro te

Non desperent.

tibi licet seram, veram tamen & validam contritionem & pœnitentiam. Hac enim ratione pro desperatione, spes illucescet in mente tua fietq; ut

Sed remedium adhibeant.

AD MONTEM OLIVETI peruenias, nempe ut per absolutionem sacerdotalem, oleum misericordiæ diuinæ impinguet caput tuum. FAXIT IESVS. Facietque procul dubio si tu iam iam hac ipsa die ad integram & doloris plenam confessionem te disposueris, Satis enim dilationi indul-

tum

tum est. Caue ergo ne dilatio in putredinem, putredo in contemptum contemptus in obsurdescentiam, hæc vero in reprobationem, quod absit vertatur. Ecce tibi scalas diaboli. Ecce è contrario exemplum Christi, qui è Bethania quæ domus obedientiæ interpretatur. *factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis,* ad BETHPHAGE quæ rigorum iustitiæ diuinæ significat, cui etiam Christus IESVS de tote rigore in omnibus satisfecit, accessit ad MONTEM OLIVETI vbi misericordiam pro nobis obtinuit. actandem IEROSOLYAMAM, hoc est ad visionem pacis peruenit. Hæ sunt scalæ quibus ad cælum ascenditur. Tu sequere humiliter. Obedias vt ille patri: ita tu & illi & matri, proinde obediendo seriam age pœnitentiam, quam misericordia sequetur, misericordiam vero visio pacis. Fiat fiat. Sed pergamus in historia.

TUNC, inquit noster, nempe cum venisset IESVS ad Bethphage.

MISIT DVOS DISCIPVLOS. Qui nam fuerint non constat, aliis alios ponentibus. Neque vero officit quicquam id nos ignorare: illud vero etiam proficit notare, Christum Iesum binos discipulos solitum fuisse mittere. Sic postquam elegisset discipulos

scala infernales.

Christi è xemplo scale calestes.

Binos mittit Christus

Luc. 10. 1. pulos, septuaginta duos, misit illos binos, ante faciem suam, in omnem locum & ciuitatem quo ipse erat venturus. Triginta sex videlicet paria formando. Sic ad parandum pascha, mi-

Luc. 22. 8. sit Petrum & Ioannem. Ita etiam hic vt audis, & si Christianus es credis, non factum absque magna causa. Mysteria quæ sancti,

Greg. hom. 17. in Euang. (præsertim D. Gregorius) tradunt omitto. Literam considero, & aio non esse curan-

Ratio lite. ralis obseruanda & seruanda. das hæreticorum vuculas, quibus religiosos binos ambulantes irident. Atque vti nam & religiosi semper, ac vbique id faciant, & alij, præsertim Ecclesiastici, & adolescentes eos, imo ipsum Christum imitentur! Vt ca-

ratione non solum Deum & Euangelium, sed etiam hominem dictorum ac factorum suorum custodes & arbitros habeant. Certè opus hodiernū perbelle vnus expedire potuit, nec fuit res vltius periculi: nihilominus duo mittuntur à Christo. Quanto magis ergo in actionibus lubricis id erit obseruandum? Seruate quæso. Itaque Iesus mittit duos.

DICENS EIS. Et dicendo mandans.

Castellum ignoratur. ITE IN CASTELLUM QUOD CONTRA VOS EST. Neque hic constat, quod castellum hoc fuerit. Apud me certum est, nec Ierusalem, nec Bethphage, (vt quidam autumant) sed aliud quodpiam oppidum aut pagum fuisse. Dicitur autem CONTRA, Non quod

quod Apostolis contrarium, sed quod è regione fuerit. Subdit.

ET STATIM INVENIETIS. Proinde non multum in quærendo laborabitis. Inuenietis autem,

ASINAM ET PVLLVM CVM EA. De absentibus tanquam de præsentibus loquitur. Quia qui aberat corpore, aderat diuinitate. Idcirco non solum hæc, sed etiam maiora, ac planè interna, & quæ ex voluntate humana pendent prænunciat. Deus enim erat. At nostri astrologi, neque sunt dii, neque hac in parte cum Deo sentiunt, & tamen etiam ipsi talia prædicunt. Quo autore? Deus scit, nec hominibus difficile est conicere. Quidquid enim est contra prohibitionem sponsæ Dei, id non ex Deo, sed ex inimico Dei sit necesse est. Qui ut est sagax, quædam suspicari potest, ut vero est mendax, multa & vltro, & quia ignorat mentitur. Idco etiam multa narrantur falsa. Nihilominus audiuntur etiam ab illis à quibus minimè deberent. De astris inclinantibus quæ à talibus in excusationem afferuntur, poterit aliquid aliquando dici. Nunc duo triaue cupidus salutis eorum, Deus scit, moneo: Primum ne velint astris dare, quod soli Deo proprium est, nosse voluntates hominum. Alterum ut velint de præteritis bonam pœnitentiam agere, & in posterum à peccatis abstinere. Ad-

*Astrologia
iudicialia
vnde.*

*Remedia
vna.*

do & tertium. A principio Ecclesie semper Astrologiam iudiciariam male audivisse, ne ergo velint obsecro Catholici mei, de iudicio totius Ecclesie iudicare. Pessime enim id semper omnibus cessit. Hæc occasione tum dictorum tum dicendorum à Christo. Qui quia Deus fuit, sciuit dominos animalium istorum ea dimissuros, quod utiq; ex voluntate eorum pendebat. Nostri Astrologi, quia nesciunt, talia semper taceant. Caterum quid hæc duo animalia signent diximus in secunda concione, dicturi & in vltima, quomodo tropologicè animã & corpus nostrum denotent. Iam vero sequentia prosequamur.

Recitatio.

SOLVITE ET ADDUCITE MIHI. Inquit præcipiendo IESVS. Quæ potestas his verbis datur & de dubijs quæ circa diuersam Evangelistarum narrationem occurrebant egimus in præcedentibus concionibus. Proinde hic nihil restat aliud, quam vt ad dominum cõuertam sermonem meum, & dicam. Domine IESV, tu qui *scrutaris corda & renes Deus*, tu qui scis omnia, intueris omnia, nosti etiã qui nam ex populo hic congregato ASINAM ET PVLLVM animam videlicet & corpus suum alligatam habeant, illis funibus quos commemorans David *Funes peccatorum circumplexi sunt me*. Tu inquam qui hæc nosti vniuersa, moue corda eorum. O verbum omni-

*Oratio ad
IESVM
NOTA
TOTVM.*

omnipotens, vt solui & adduci se ad te patiantur, à successoribus illorum, quibus tu hæc dixisti, & potestatem faciendi dedisti. Fac benignissime, fac misericors Iesu, ne in duplex illud desperationis barathrum incidant, sed potius per contritionem, spem bonam & viuam de bonitate tua concipiât. Sed & ad vos me verto dilectissimi, & nomine Christi Iesu cuius legatione ad vos fangor promitto, sancteque polliceor, si vos feceritis quod in vobis est, quodq; debetis, illū omnino præstiturum quod postulamus & oramus. Audite auribus obsecro, & ne absurdescatis obiector. Quid ergo faciemus? inquitis. Vtinam compuncti serio id dicatis. Facietis ergo quod in dictis Christi sequitur,

*Oratio ad
populum.*

ET SI QVIS VOBIS ALIQUID DIXERIT, Si quispiam restiterit, si obiecem posuerit, si ne solui vos patiamini suaserit. O quot sunt tales, & talia? Hinc socij tanquam diaboli incarnati à bono retrahunt: inde consuetudines malæ, & inueteratæ difficultates suggerunt: isthinc odia, rancores, nequam amores, obligatio quoq; iustè restituendi, quod iniustè possedisti, & alia generis eiusdè, rem quasi reddunt impossibilem. Ipsi denique dæmones infernales mille artibus, cuniculis mille, ne per pœnitentiam ad Dominum conuertamini & viuatis prohibent. Vos vero quid ad hæc omnia? magna sanè, crudelia, ac terribilia quæ multis multos elicie-

*Impedimē-
ta pœnitent-
tiæ.*

elicuerunt sudores. Quid? Illud quod in sequentibus dat nobis presentissimum remedium Christus.

*Remedium
efficax esse
in Christu
liberalem.*

DICITE aiebat & imperabat discipulis olim, idem vobis nunc inquit Iesus, DICITE, Respondete ad hæc omnia omnibus. Et respondete tum mente: tum ore: tum opere.

QVIA DOMINVS HIS OPVS HABET. Præceptum Dei est, ita vult fieri, vos tacete, obmutescite, non vobis sed Deo pareo, Indiget Deus mea conscientia, vult vt illâ permittam solui, & ad se adduci. Quid? Erone tam inobediens, & rebellis Deo, vt id ei negem? Absit à me tanta stultitia, tanta barbaries. Quis barbarus petenti regi suo, rem aliquam paruum denegavit vnquam? Itane ego ipsis barbaris ero barbarior? Idque respectu Dei mei, creatoris mei, Christi Iesu mei, qui me proprio suo redemit sanguine? Huic ego rem tam paruum, conscientiam inquam meam negabo? Absit hoc à me. Absit. Itaq; clamo iterum iterumque: non vobis sed Deo obedio. Et ecce statim operi me accingo, & ad pedes confessarij prouoluo, vt ipse & interrogando instruat, & absolueudo soluat, & ad Christum me adducat. Ita facite efficaciter, sic enim promissi illius à me facti efficiemini participes. Et lumen sanctæ

*Exemplo
etiam barbari
torum.*

sanctæ spei, tanquam lucifer orietur in cordibus vestris. Quid? Eritisne vos isto Iudæo cuius hæ bestiæ erant, erga Iesum Salvatorem vestrum parci & restricti magis? Nam quod Christus prædicens inquit.

Et Iudæo de quibus in Evangelio.

Vsus Verborum istorum mirabilis.

ET CONFESTIM DIMITTET EOS. Statim effectum fortitum est suum. Idem igitur vos quoque facite. Nec vero hoc solum, sed omni omnino tempore, quoties te in aliquod peccatum læthale (quod absit) incidere contigerit. Ne differas obsecro confessionem vsque ad aliam quadragesimam, sed illico dic in mente tua DOMINVS IESVS OPVS HABET, puritate conscientia meæ, quam etiam exigit à me. Purgabo igitur illam CONFESTIM per pœnitentiam. Vult vt solvatur à peccatis quibus constricta tenetur, CONFESTIM igitur dimittam, imò procurabo, vt qui id habent officij, illud circa me exerceant, nec differam vllò modo amplius. O quam eximia est ista sententia. O quam cuperem vt eam memoriæ imprimeretis vestrae, & in praxim reduceretis. Non solum in eo quem explicuimus casu: sed etiam in multis aliis. Valet enim plurimum ad excitandam mentem nostram ad quoduis opus pietatis. Do aliquot exempla, vos pro tempore & necessitate formate vobis plurima. Itaque cum videris famelicum pane, pauperem veste, peregrinum hospitio, ægrotum

1. Ad pœnitendum CONFESTIM.

2. Ad exercenda opera misericordia.

agrotum cura, mœstum consolatione, in-
carceratum visitatione indigere. Dic in mē-
te tua, Ecce DOMINVS HIS OPVS HA-
BET nempe, vt ego soluam bursam meam,
& faciam largam elemosynam, vt cætera o-
pera misericordiæ exerceam. Quia ore suo

Mat. 25. 40

protestatus est Christus Iesus quicquid tali-
bus impenditur sibi impendi, faciam ergo
CONFESTIM & incunctâter, ne vel incre-
dulus Domino, vel illiberalis erga Dominum

*3. Ad corpus
dominicum.*

Iesum esse videar. Præterea valet hæc medi-
tatio eiusque praxis, tum ad corpus compri-
mendum, tum ad familiam rectè gubernan-
dam, ac in spiritu iuuandam. Verbi causa: Di-
ces, DOMINVS sicut illis quæ recensui in
pauperibus: ita in me ipso OPVS HABET,
vt mentem orationibus, corpus ieiuniis, di-
sciplinis, & ciliciis atteram. Faciam igitur &
alacriter faciam præsertim quando à confes-
sario imponuntur mihi talia opera quæ sa-
tisfactoria vocantur. Similiter DOMINVS

*4. Ad fami-
liam iuuā-
dam.*

OPVS HABET, vt liberi, discipuli, familia,
familiaresque ac amici mei per pœnitenti-
am conuertantur ad illum. Dabo igitur o-
peram, vt alios quidem exhortatione, alios
vero etiam increpatione sanctâq; compul-
sione (compelle intrare ait Christus sub
quadam parabola) ad confessionem addu-
cam. Vides quantum hæc valeant, si dili-
genter ponderentur, & in vsum reducantur.

Luc. 14. 23.

Agite

Agite igitur rogo, & fructum referetis vberimum: nempe tum hinc tam in vobis, quã in aliis quos iuueritis, spem viam: tum in vita illa mercedem copiosam.

Deniq; circa illa vltima verba. **ET CONFESTIM DIMITTET EA** duo alia contemplanda, & in vsum reducenda veniunt, quorum alterum te, alterum aduersarium tuum tangit, vtrumque vero tibi proderit. Primum est, vt non solum iumenta tua te ipsum videlicet solui patiaris, sed etiam **CONFESTIM** dimittas EA quæ impediunt, alias enim frustra laboratur. Sicut enim nihil effecissent Apostoli, si Dominus iumentorum istorum permisisset quidem ea solui, sed dimittere ea noluisset: ita neq; tibi absolutio quicquam proderit, si tu dimittere nõ voles quæ impediunt ne adducaris ad Christum. Ista vero sunt odium contra proximum, priuatum vlciscendi desiderium, res alienæ quas per rapinas, furta, vsuras, & similia possides, cõcubina quã domi alis, ac cætera eiusmodi, quæ si tu non dimittis neque Deus dimittet tibi peccata, etiam si absolutio accesserit, ea enim frustra, imo male adhibebitur. Melius est igitur inquis non confiteri. Iã alias dixi, qd bonũ non est, melius dici non posse. Cũ ergo non cõfiteri præcipiẽte vt id facias Ecclesia bonũ non sit, imo malũ sit, quomodo melius dici poterit? Meliº imo optimũ erit, si tu repudiatis

*Alius ser-
borum isto-
rum & fac-
ad impedi-
menta se-
mouenda.*

*Occupatio
communis
obscurationis.*

tis & eiectis omnibus impedimentis, & rite confiteberis, & in posterum omnes peccandi occasiones diligenter cauebis.

*Tertius G.
sus ad fir-
mam faci-
endam re-
solutionem.*

Prov. 13. 4.

Aliud scias & notes cupio. Sathanam valde pertimescere seriam & constantem animi nostri bonam in partem inflexionem, & obfirmatum propositum. Quam diu enim siue dum tentamur, siue cum aliquid boni eligere volumus fluctuantes nos conspiciat, & tales quales describit sapiens dicens, *vult & nō vult piger*, tam diu vexat, instat, vrgetque acriter, vt mala quidem elegantur, bona vero aut differantur, aut omnino repudientur. Experientia id quotidiana quilibet in seipso discere poterit, dummodo oculum mentis aperiat, & quæ agenda sunt intueatur diligenter. E contrario vero, quoties quis virili pectore dixerit in animo suo: hæc quidem facio omnino quia DOMINVS HIS OPVS HABET, illa vero contemno & detestor, quia DOMINVS HIS OPVS non HABET, imo abominatur ideo & ego cum ipso execror ea, mirum est quam CONFESSTIM Sathan plerumq; DIMITTIT nos. plerumque inquam, quia neque semper id facit, nec ad multum tempus: proinde non simus secari, sed pacis tempore arma comparemus, quibus paulo post pugna instante opus nobis erit. Ista sint ex occasione prolatorum verborum documenta, & sanctæ
spei

spei in nobis incitamenta: Iam reliquum historiarum prosequamur. Et Diuus quidem Matthæus, qui hebraice hebreis suis Euangelium scripsit more sibi consueto, ex prophetis dictis, factisque; fidem adstruens inquit.

HOC AUTEM FACTUM EST UT ADIM- *Effectus*
 PLERETUR Quibus verbis euentum potius *pro causa.*
 quam causam significat. Non enim ideo hæc facta sunt, quia prædicta fuere, sed potius ideo prænunciata, quia fieri debuere. Cur vero ita fieri debuerunt dicam paulo post. Sequitur in Diuo Matthæo.

QVOD DICTVM EST PER PROPHE TAM, *Prophetia e*
 In singulari vnus tantum prophetæ facit *duobus cõ-*
 mentionem licet testimonium hoc e duobus *partes.*
 bus compositum sit, quia Zacharias maiores hic partes habet. Sed neque hunc ad verbum citat, neque secundum Hebraicam veritatem, sed iuxta septuaginta Græcos interpretes, quod & alias plerumque facit. Quid vero narrat?

DICITE FILIÆ SION. Hæc verba *Isai. 62. 11.*
 siæ sunt, pro quibus Zacharias habet. *Zach. 9. 9.*
Filia Sion
Ierusalem
per Hebra-
ismum.
 ra filia Sion, iubila filia Ierusalem. Coniunge vtrumque; & plenum sensum ac lætitiã habebis. Idem enim est Sion & Ierusalem. Hæc vero Sion sæpius dicitur, propter arcem quæ ibidem in monte Sion apparebat, à Dauide inchoata, à filio vero eius Salomone perfecta, Filiam vero vocat phrasi Hebrais

bræis communi. Sicut enim per filium asinæ (vt habet Zacharias) asinus; ita per filiam Sion, Ierusalem intelligitur. Alloquitur autem non muros, sed ciues & incolas Ierolymitanos, vt notat D. Hieronymus, & res ipsa loquitur. Porro quod sequitur.

ECCE REX TVVS VENIT TIBI.

*Cur Stereꝫ
propheta
connectitur* Ex Zacharia est. Pro quo Isaias habet. *Ecce saluator tuus venit.* Cur vero Euangelista vtrumq; prophetam ita connectit? Nempe vt sciant Iudæi, de eodem locutum fuisse vtrumq; , & vnum exponere alium. Nemo enim dubitabat Isaiam ibi de Messia loqui, idcirco coniungit ei Zachariam vt concordiam demonstraret vtriusque. At vero pro verbo quod addit Matthæus.

*Concordia
prophetarũ
& Matth.* MANSVETVS. Zacharias plus habet. Ait enim *iustus & saluator* (in quo verbo cum Isaiâ vt vides convenit) *ipse pauper.* Quod vltimum expressit per mansuetudinem Matthæus, quia id illi cum primis necessarium fuit ad conuincendos Iudæos. Ista enim fuit primaria causa, & cur hæc fecerit Christus, & cur id prædixerit propheta. Nimirum vt Iudæi agnoscerent Messiam regem suum, non talem qualem ipsi sibi fingebant, & hucusque imaginantur, superbum, pomposum, magnificum, sed talem qualem depinxit

pinxit ipsorum met vates, pauperem, humilem, mansuetum futurum; propterea addit.

ET SEDENS SUPER ASINAM. Quod utique est contra dignitatē regum huius mundi, prout & nos in alia concione diximus, & experiētia probat. Viliū enim villanorum, id est propriū.

ET PVLV M FILIV M SVBIVGA-
TIS. Qua de re quoad sensum literalem, nempe an in utroque animali sederit Christus, ut hi duo testantur, vel in solo tantum pullo, ut tres alij Euāgelistæ loqui videntur, differuimus in præcedenti cōcione, nec dubitamus utroque esse usum. De sensu vero tropologico agemus in sequenti. Hic vero quid? De scopo Christi Iesu præcipuo, tum cōtra Iudæos qui verbis tū contra quosdam Christianos qui factis ei resistunt, agere paucis institui. Et scopum quidem ex parte iam audistis. Is enim fuit: tum ut Iudæos de aduentu suo, qualis nam esse debuerit instrueret: tum ut nos omnes humilitatem doceret. Et vero repugnare illi Iudæos, non adeo mirum videri debet. Obstinitati enim sunt in sua quam de magnificentia Messia conceperūt falsa opinione: quam si deponere vellent, statim fierent Christiani. Ceterū eos qui à Christo nomen habent, factō & operibus ipsis, ei repugnare, ac

Reiectio duplex.

Scopus Christi si duplex impugnantur.

Tum à Iudæis verbis.

Tum à Christianis factis.

pompis, luxui, dignitatum tam secularium quam Ecclesiasticorum aucupationi, honorum siue per fas, siue per nefas consecrationi, ac procurationi, ita inhiare, ac si Christus Iesus dux & imperator illorum, hac & non contraria processisset via, id equidem cuius viro prudenti iussè mirū videri debet. Demus singularia aliquot documenta.

*Iudaos con-
futat Chri-
stus quinque
modis.*

Et quod ad Iudæos quidem attinet: hos ipse Christus die hodierna quinque conuincit modis. Etenim se illum ipsum quem expectabant esse Messiam: tum verbis: tum factis: tum testimonio populi, tum potestate quam exercet, tum ipsorum infantum confessione ita ostendit, ut hæc à Prophetis prædicta fuisse demonstrat vniuersa. Quis si mens excæcata & indurata non sit, plura vel desiderare queat? Verba iam audistis. DICI-

1. Verbis.

TE FILIÆ SION, ECCE REX TVVS VENIT TIBI. At hæc inquis tum temporis non fuerunt dicta. Quis nouit dicta non esse? Cum certo nobis constet multa & acta & prolata fuisse quæ scriptis mandata non sunt. Certè si tum temporis dicta non fuere, multo iam ante à propheta dicta sunt, quæ cum expleri oculis suis cerisferent Iudæi, inexcusabiles omnino esse illos quod Messiam non receperint quis non videt?

2. Factis.

Factis autem & opere ipso multo id etiam euidentius demonstrat. Non solum hæc quam

quam audiimus Zachariæ, sed etiam aliam magni Patriarchæ Jacob prophetiâ hæc sua profectioe explens. Jacob enim loquens de futuro Messia ad filium suum Iudam, ex quo is nasci debuit, hæc inter alia ait, *Ligans ad vineam pullum suum, & ad vitem, ô fili mi asinam suam.* Quid prohibet nos hæc in sensu historico de actu hodierno intelligere? Quâ facile enim fieri potuit, asinam hanc & pullum quibus vsus est Christus Messias, ipso in templo existente ligata fuisse vel ad vitem aliquam, quæ crassæ in illis partibus (imo & in Italia, & alibi) domibus adhærescere, & vsq; ad tecta ascendere solent, vel ad vineam aliquam, quæ magnis domibus adnecti in Ciuitatibus solent? Verum hoc quidem incertum illud vero certissimum est, in sensu my-

*Explicatur
prophetia
Jacob.
Gen. 49. 11.
Tum litte-
raliter,*

*Tum alle-
goricè.*

*Ioh. 15. 5.
Ibid. 8. 5.*

stifico & figurato hanc prophetiam sedente Christo Domino in animalibus istis expletam fuisse. Iam enim demonstrauius ex ipso etiam Zacharia Propheta, per asinam & pullum Iudæos & Ethnicos denotari, qui die hodierno typicè alligati fuerunt viti illi de qua ipse Saluator. *Ego sum vitis vera, & pater meus agricola est.* Et iterum, *Ego sum vitis vos palmites.* Nonne id euentus probauit & quod mirere magis, hæc ipsa qua hæc acta sunt dic. Iudæos enim plurimos credidisse Christo clarum est tum ex eorum cantu: tū ex defensione Iesu, qua ab illis qui credide-

G g 3 runt

*Gentiles
huic specta-
culo adfue-
runt.*

runt scribarum calumnias arcet. Sed & Gen-
tilium quosdam ibi adfuisse expresse testa-
tur D. Ioannes asserens, *Gentiles ad Philippum
venisse & dixisse, Domine volumus Iesum vide-
re.* Quod non de simplici aspectu intelligen-
dum esse euidentis est, licet enim iam illum tum
insidentem asino, tum in turba viderant, sed
doctrinā ex ore ipsius audire gestinunt. Quo-
rum desiderio satisfactum fuisse à Christo,
apud me dubium non est vllum, licet D. Io-
annes diuertens sermonem id subtraherit.
Plenam tamen tum Iudæorum : tum Gen-
tilium conversionem Apostolis reliquit.
Quod cum alibi sæpe: tum in responso hūc
Philippo dato sub metaphora, grani & exal-
tationis ipse Christus ibidē testatur. Quid?
quod Patriarcha Iacob in illa ipsa prophetia
id expressis prædixerit verbis, asserens quod
Gen. 49. 10. ille ipse qui alligare debuit, *pullum suum &
asinam, erit expectatio gentium.* Non relin-
quitur igitur hac de re vllus amplius dubi-
tandi locus.

*3. Confessio-
ne populi.*

Coarguit præterea Christus Iesus Scribas
& Phariseos incredulos, populi huius con-
fessione, quam paulo post à nostro Matthæo
descriptam audiemus, & pōderabimus. Co-
arguit & potestate quam magna cum aucto-
ritate exercet. De qua idem D. Matthæus,
*Intrauit Iesus in templum Dei, & exciebat omnes
vendentibus & ementes.* Quam etiam ad rem
adducit

*4. Potesta-
te quā exer-
cet.
Mat. 21, 12,*

adducit Saluator Ifaiam Prophetam. Denique coarguit eos ipsis quas pueri depromūt in laudem eius canticis. Quod adeo male habuit Iudæos, vt dicat noster Matthæus, paulo post hodiernum Euangelium, videntes principes sacerdotum & scribæ mirabilia quæ fecit, & pueros clamantes in templo, & dicentes Hosanna filio Dauid, indignati sunt. Quid vero Christus Iesus? Tam egregiè illos defendit, vt etiã notet hæc à Dauide olim prædicta fuisse illis verbis. Ex ore infantium & lactantium perfecisti laudem. Vides quam benignè & sapienter sapientia patris omnia quæ tunc acta fuerunt prophetiis & figuris comprobatur, vt suos Iudæos saluos faceret?

Quod si illis obstinatis non profuit, nobis quæso proficit. Profint inquam hæc non solum ad confirmandam fidem rectam, contra perfidiam tam Iudaicam, quam hæreticam: sed etiam ad mores instruendos nostros. Qua de re multa dici possent, verum aliis omissis duo accipiamus, vnum fugiendum, sectandum alterum, Cauendum est nobis in primis, ne his Iudæis simus per similes: tum in obstinatione, tum fingendo nobis Christum Messiam pomposum, magnificentem, laudis & honoris appetentem, ac ambitiosum. Ecquis est inquis

Gg 4 Chri-

*Isa. 56. 7.
5. Puerorū
laudibus.*

Mat. 21. 15.

Psal. 8. 3.

*Hinc dua
pro Chri-
stianis do-
ctrina.*

*1. Vt non
Iudaos in
superbia &
obstinatio-
ne.*

Christianorum tam insipiens qui id faciat? Iam dixi verbis quidem id forte asserere neminem : at factis & operibus, quam multi sunt omnis status homines, qui ita se gerunt, ac si dux illorum Iesus talis esset, qualem futurum Iudæi sibi fingunt? Quot tam ex civili, quam ex Ecclesiastico ordine reperiuntur, qui non solum inordinato, sed etiã peruerso appetitu proprij honoris laborant? Quid inter hæc est differentia? Inordinata gloriæ appetentia est, cum quis honorem sibi verè debitum, non purè & syncerè ad laudem Christi Iesu refert, sed ad seipsum deriuat. Peruersus vero cum minimè sibi convenientem maximè quærit, & ita quærit, vt ad eum adipiscendum medijs iniquis cum peccatis etiã mortiferis coniunctis vtatur. O prauitatem pessimam! Singularia non recenseo, ne lacuna mota nimis scæteat: remedia do duo. Vnum meminisse istorum Iudæorum, ne tum in imaginatione quam habent de pomposo Messia, tum in obstinatione illos sectari velis: tanto maiorem pœnam si id feceris relaturus, quanto euidentius tibi præ Iudæis cõstat, Christum & Christianum non superbum, sed humilem esse oportere. Ne igitur obtorto collo contrarium agas obsecro. Alterum remedium est recordatio facti hodierni Christi Domini, nempe quam abiectè tantus & talis in triumpho isto

se gesserit, illum ergo imitere, ponderando & animo diligenter reuoluendo, quam fecerit ac turpe sit sub principe mansueto ac humili, superbum ac arrogans in principium.

*Sed Christum
contraria
agentem
mittentur.*

*2. Vt inter
spem & me-
tum seruemur.*

Altera doctrina est, ut meditantes & contemplantes ea, quæ tam à propheta, quam ab Euangelista dicantur de Christo, nos quoque dum in hac peregrinatione sumus, inter spem & metum ambulare, ac cum timore & amore salutem nostram operari studeamus. Vtriusque enim præclarum hic habes vestigium & incitamentum. Ad spem indeque ad amorem hortantur nos tum tituli illi. *pauper, MANSVETVS*: tum res ipsa profectio inquam Christi in aello. Quis enim accedere formidabit ad eum qui tam humilis describitur? Accede igitur spe & charitate, bonisque operibus inde prodeuntibus fultus. Sed & reuerentiæ ac sancti timoris sis memor, cuius totidem hic habes argumenta: nempe tum quod iste *pauper*, vocetur etiam *iustus*, qui cum iustitia seuerè iudicat: tum quod publicè vitia quæ leuissima etiam videntur puniat, ementes & vendentes è templo eiciendo. Tu igitur cogita, an non accedant, vel etiam excedant tua peccata istorum vitia. Noluit Iesus vendi in templo, quod licite offerebatur in templo, & eos qui id faciebant punit. Qui d faciet cum à nobis, & in nobis, qui templum Dei sumus, fieri videri-

*Spei incita-
menta.*

*Timoris
argumenta.*

fornicationes, ebrietates, rapinas, fraudes, mendacia, turpiloquia, obtreccationes, hisque similia, quæ & nullibi & nullo modo sunt licita? Illorum igitur vide, an aliquid lateat in tua conscientia: & perhorresce. At confessus sum inquis omnia? Rectè sanè si rectè. Sed quis nouit an rectè? Quid quod monet Spiritus sanctus dicens. *De propitiato peccato noli esse securus?* Hæc dixerim non ut scrupulosus laqueum iniiciam, sed ut præsumptuosus, quorum magnus numerus, frænum imponam. Itaque pro utrisque medicus, & medicina in promptu est. Rex, videlicet noster, *sedens in asello, & ipse MANSVETVS, pauper, iustus, & Saluator.* MANSVETVS, & pauper est, ne ergo illum desperando refugias. *Iustus* est, ne ergo præsumendo nimium, sis securus sed time. *Saluator* est: totam igitur spem tuam in ipsum conice. Sed vide ut columnæ spei basim quoque bonorum operum tuorum supponas. Nam alias corruet. Dictum satis. Reliquum historiæ prosequamur.

EVNTES AVTEM DISCIPVLI inquit D. Matthæus, de illis qui pro iumentis adducendis missi fuerant.

FECERVNT SICVT PRÆCEPIT ILLIS IESVS: Hoc est aliud, quanto interius tanto priorè efficacius, tum ad ea quæ dicta sunt remedium: tum bonæ spei argumentum: tum ad

*Occurritur
obiectioni.*

Ecl. 5. 5.

*Scopus &
extrema
fugiamus.*

*Medium
ad omnia
efficacissi-
mum. Fa-
cere quod
præcepit
Iesus.*

ad salutem obtinendam medium est efficacissimum. Facere videlicet SICUT PRÆCEPIT IESVS, Dicam cum eodem Iesu, Hoc fac *Luc. 10. 26.* & viues. Ad doque si in faciendo perseveraueris victurum te in æternum. Quid agam? inquis. Principio hoc ipsum propter quod hæc verba protulit Christus. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximum tuum sicut te ipsum.* Deinde satisfacias muneri tuo ad quod vocaris, aut iam vocatus es: sicut hic Apostoli præstiterunt, quæ illis erant demandata. Hoc enim inter alia ad dilectionem Dei spectat omnino. Sed hæc inquis quæ Apostolis demandantur parua & facilia sunt, nempe bellias adducere: at vero à me magna & difficilia exiguntur. Dic magna ista & difficilia, Ego enim dilectionis tantum mentionem fieri audio, qua in mundo nihil suavius, ideoque nec facilius quicquam, Sunt & alia: Quæ? Iudex sum ait vnus & in dignitate positus, *Cum iudicium.* Quanta vero in hac morum corruptione, munerum largitione, potentium oppressione, quæ & pauperes, & me ipsum si illis morem non gesserò manet, sit iuste iudicandi difficultas, quis non videt? Ego vero ait alter *Tum Ecclesiasticorum.* animarum curam gero, pro quarum vnaquaque Deo reddenda est ratio. Num id exiguum vel facile quid tibi esse videtur? Magnam

*Responsio
de duplici
Gua.*

gnum sane. Fateor, sed peto vndenam id tibi? Vel quis tanti oneris causa fuit? Nec video quid respondeas præter vnum è duobus, vel te ipsum id quesuisse, imo non satis dextrè procurasse, vel te à Deo legitime vocatū, imo inuitum raptum fuisse. Si priori hæc modo habes tibi imputa, qui tua sponte huic te pistrino mancipasti; immemor dicti

Luc. 14. 28.

docentis, & monentis Iesu, vt antequam quicquã tale aggrediaris, prius *sedens* computes an habcas. *sumptus qui necessarij sunt*, ad opus perficiendum. Ingens certè error ac imprudentia, maius vero periculum casus æterni eorū qui hac se gerunt ratione. Quod

*Heb. 5. 4.
Vocati animantur.*

si vero non sumpstisti tibi *honorem*, sed es vocatus à Deo *tanquam Aaron*, bono sis animo. Nam qui adfuit ad vocandum, aderit etiam ad feliciter perficiendum. Potens est enim

Mat. 11. 29.

imo omnipotens, proinde faciet, *iugum* quidem, & *iugum* è natura sua durum *suauis* & *onus* alias graue *leue*. Dum modo tu quoque agas, quod fecisse Apostolos audis, id est quantum in te est adnitari cooperari diuinæ gratiæ. Quid vero egerunt Apostoli? Respondet diuus Matthæus.

*Remedia
dantur.
i. Zelus asinarum.*

ET ADDUXERVNT ASINAM ET PVL-
LVM Tu quoque adducas quos potes, ex iis qui per asinam hanc & pullum denotantur, imprimis vero eos, qui tuæ curæ sunt cõmissi.
Et

Et id quidē fecerunt Apostoli iussi: at quod sequitur.

ET IMPOSVERUNT SUPER EOS VESTIMENTA SUA, minimè id fuit illis demandatum. Faciunt tamen, & superiori- bus vestibus suis seu palliis ornant hæc iu- menta. Insuper.

ET EVM DESUPER SEDERE FE- CERUNT. Neque id præceptum illis fuisse legimus. Qua de re egimus contra hæreticos in præcedenti concione: iam vero pro Ca- tholicis adiungamus aliqua. Quorum pri- mum sit, pro iis de quibus iam iam locuti su- mus: quibus & suademus, vt ad maiorem in suo munere ritè obeundo securitatem, ad- iungant aliquid ad quod non sunt obligati. Posse id fieri negat perfidia hæretica, credit fides Catholica: esse videlicet in Ecclesia o- pera quæ vocantur supererogationis. Idque cum mediis variis ex ipsa probat scriptura: tum factò hodierno, quasi extento monstrat digito, tum in Apostolis, tum quod mirere magis, in turba ipsa. Hos igitur imitare. Tu quidem ô iudex non solum iustè iudicando, *Iudices.* ac tum personarum acceptationē, tum mu- nerum acceptationem tanquam pestem fugi- endo: sed etiam pupillos, viduas, & alios op- pressos, consilio, ope, & erumena iuando: Salua tamen in omnibus æquitatis & iusti- tiæ lege. Tu vero Ecclesiastice addes conti- nuam *Pastores.*

*2. Opera su-
pereroga-
tionis quæ
facient.*

Iudices.

Pastores.

nuam ad Deum orationem qua tanquam humeris oues tibi commissas sustentabis. Humeris inquam non tuis, sed alienis, ipsius nempe Dei. Ad des & externas mortificationes, leuitia, cilicia, disciplinas. Ad des iuge operum misericordiae exercitium, quod mirum est quatum aliis aedificet. Ad des deniq; quod caput est magnum Zelum, indeq; media ad lucrandas Christo animas, varia adiuuantes: imo etiam corporum pro virili parte tua curam geres, cum omnes inopes & pauperes: tum illos qui mendicare erubescunt, propriis vel alienis pecuniis, ac elemosynis iuuando. O quam suauiter in talibus vestimentis Iesus seder. Hæc de iis qui in dignitate positi sunt. Quid de aliis?

*Plebs qua
hic quadri-
partita.*

PLVRIMA AVTEM TURBA, ait D. Matthæus. Potro turbam hanc quadripartitam mihi videre videor. Prima pars eorum qui sequebantur Iesum è Bethania, *Ioan. 17. 9.* quo venerant non propter Iesum tantum, sed vt Lazarum videret, quem suscitauit à mortuis, qui etiam aliam turbam incitabant testimonium dantes Christo. Secunda turba pars *Ibid. 9. 13.* fuit eorum, qui acceperunt ramos palmarum & processerunt obviam ei. Volunt quidam hac ipsa die fuisse solitos Iudeos agnos manducandos in paschate cum cæremoniis deducere in Ciuitatem. Itaq; dum mutos ag-

nos quærunt vel præstolantur, incidunt in agnum qui tollit peccata mundi, quiq; illo ipso paschate pro peccatis eorum, imo omnium hominum immolari debuit. Grande & recogitatione dignum mysterium. Tercio erat turba promiscua, *multa quæ venerat ad diem festum. Ipsi iuncti alijs.* Ioan. 12. 13.

STRAVERUNT VESTIMENTA SVA Imitator duces.
 IN VIA. Quantum valet bonum exemplum prælatorum. Quam alacres sequuntur omnes pastores præcuntes! Quam cuideter quotidiana id probat experientia! Imo addunt è suo aliquid, prout factum videmus, & indies fieri animaduertimus. Quid enim? Videt TURBA Apostolos imponentes vestimenta sua supra dorsa istorum animalium. Quid illa? Proiecit SVA IN VIA, eaque pedibus eorundem iumentorum calcanda & proterenda præbet. Miror, nec miror quid TURBÆ huic in mentem venerit ut id ageret. Miror si humanum & mundi specto iudicium. Non miror si impellentem illam Spiritum sanctum intueor. Quo enim alio duce talia fierent? At mirandum est inquis Christum ea quæ præter, & quodammodo contra rationem fiebant non prohibuisse: imo videtur chara habuisse, etiam si nõ ipsi sed iumentis quibus insidebat præstita fuerint. Mirari desine. Non prohibuit. Quia neq; hæreticorum qui talia vetant ridentq; neque

Cur hæc Christus nõ prohibuerit.

Discretionẽ nimiam edit Christus

neque quorundam Catholicorum, qui nimia cum Christo discretionem uti volunt unquam fautor fuit Iesus. O quot eiusmodi nostratum reperiuntur, qui dum volunt & reuoluunt, quam in rem cautè suam collocare possint eleemosynam, incautè interim agunt nihil. Imo sæpius facientes arguunt dicentes & contendentes, non sic sed ita eleemosynam istam applicandam fuisse: cum tamen ipsi, nec sic, nec ita suam collocent. O ineptia, ne dicam impietas, non solum bona opera negligere, sed etiam alios ab iis faciendis arcere. Porro chara hæc omnia erant Christo, quia charitas semper illi chara adeo, ut operam bestiis etiam eius causa impensam, & charam habuerit, & irremuneratam non dimiserit. Quis enim nisi infidelis cogitabit, quæ à turba ista acta fuere merito & præmio caruisse suo? Quare imitemur quæso dilectissimi, & Apostolos & turbam istam, garritus tū hereticorum, tū indiscretè discretorum nihili facientes. Audi vero quid adiciat TURBA.

ALII AUTEM Pergit narrare noster Matthæus.

*Iudicium
subiugan-
dum.*

CEDEBANT RAMOS DE ARBORIBVS. Puerile quid, si mundi: at magnum si fabricatoris mundi iudicium spectes. O quam id utile ad nostra præcocia, præsumptuosa, & pertinacia iudicia serio comprimenda.

menda. Notate id quæso docti, & pol-
lentes ingenio. Erant enim vobis aliquando
magno vsui. Nec vero ramos istos cede-
bant solum, sed.

ET STERNEBANT IN VIA lætitiæ, honoris,
& amoris ergo. Nam & D. Lucas gaudij
meminit, & quoniam modo lætari deberent
Iudæi, Moyses his describit verbis *sumetisq;*
vobis die primo fructus arboris pulcherrimæ,
spatulasq; palmarum, & ramos ligni densarum
frondium, & salices de torrente, & lætabimini
coram Domino Deo vestro. Quid ni id hodie
ad literam expletum dicas? sicut illud, *os non*
comminuetis ex eo, tempore passionis exple-
tum fuit. Ego certe nullum incommodum
video fidicamus spiritum sanctum id ipsum
his verbis designasse. At de festo taberna-
culorum est ibi sermo inquis, non de pro-
cessione hodierna. Sane etiam in illis Moy-
si verbis. *Os non comminuetis ex eo* de agno-
Pascuali agitur, quæ tamen D. Ioannes de
Christo literaliter intellexit. Ita omnino
hic: historicus quidem sensus est de festis
Iudæorū, literalis vero de triumpho hodi-
erno. Excussimus hanc distinctionem alibi
nec est q̄ repetamus. Lætatur itaq; *TVRBA,*
hæc corā Domino Deo suo, Messia suo, Christo
Iesu suo, adijcens etiā plura, quæ edocta erat
à Moyse. Nam projcit hæc omnia in terram
honoris & amoris causâ. Imo & triumphi
gratia,

Hh

Additur
gratia,*Triples
turba finis**Literalis
sensus quæ*

*quartus.
Victoria
Christi
triplex.*

1. Cor. 15. 26

gratiae, palmam enim insigne esse victoriae, nostis. Queris cuius victoriae? Victoriae in qua triplicis nempe de morte corporis quidem, ad tempus in resurrectione Lazari relatæ: æternæ vero, pro omnibus qui sunt eius, post aliquot dies in cruce referendæ, denique ut risusque reportandæ, quando illud Apostoli implebitur. *Novissime autem inimica destruetur mors.* Quæ si TURBA hæc ignoravit, scivit certe, proindeque intendit, qui ad id faciendum eam incitabat Spiritus sanctus.

*Tapetia
Christi
NOTA.*

*Tapetia
magnatū.*

*Quomodo
bene possit
collocari.*

Cæterum dum mentis oculis intueor tapetia ista ex vilioribus vestibus (preciosas enim ibi defuisse non dubito) & ramis arborum discriminata, & in terra ad honorem Iesu extensa, in mentem mihi veniunt aulae pannis fericeis, holosericeis, aureis, arte, acuplumarumque opera mirifice maximis cum sumptibus depicta, quibus nostrorum etiam Ecclesiasticorum, parietes micant, ornantur, & mutantur. Ea; recogitans ingemiscens dico. O si ista venderentur, & precium pauperibus in quibus Christus esse se asserit distribueretur, quæ id conduceret, cum accipientibus: tunc tribuentibus! Accipientibus quidem. Non enim fame ac inedia perirent, tot, quot aliquando oculis conspeximus nostris, Largientibus vero multo magis, quia haberent unde fratres suos alerent, quia notam superbiæ, luxus comitem à se pro-

profligarent, quia Christum in victu & vestitu pauperibus erogato suauiter sedere facerent. In aulais vero illis quis sedet? Vereor ne is qui olim Beato Martino purpuratus, & auro redimitus apparuit. Quia denique magnam à Deo referent remunerationem. Iam vero timendum est, ne eis obueniat illud Dauidicum, *dormierunt somnum suum, & nihil inuenerunt omnes viri diuitiarum in manibus suis.* Qui inuenerint, cum omnia aut magnis clavis affixa parietibus, aut multis feris obserata in fornicibus & scriniis maneant inclusa? neque quicquam eorum manus pauperum in aeternam patriam reportauerunt. Verum *Excusatio tollitur.* dum hæc arguo afferuntur excusationes. Aduertunt enim talia tempora tales requirere mores. Quæ tempora? quos volunt mores? Nonne tempora sunt channa? Nonne channos, channis moribus imbutos esse decet? Et vero in luxu, & tam turpi luxu modum seruare nullum, est ne Christianum? Nescio enim quò ulterius id progredi valeat cum haud raro parietes preciosius aut mollius, quam ipsos qui in aula sunt vestitos conspiciam. Sed reliqua D. Matthæi percurramus.

TVRBÆ AVTEM QUÆ PRÆCEDEBANT *Mat. 21. 12.*
 ET SEQUEBANTVR Omnes complectitur.
 Quibus quartum ad numeres genus, puero-
 rum

rum inquã. quorum paulo post fit mentio.
Hi igitur omnes.

*Duplex dif-
ficultas.
De Verbo
HOSAN-
NA.*

CLAMABANT DICENTES. HOSANA FI-
LIO DAVID. Duplex est hic difficultas. Mi-
nor de verbo HOSANNA, quidnam signifi-
cet. Augustinus enim vult tantum esse inter-
iectionem quandam. Quod verum est de vl-
tima syllaba quæ obsecrãtis affectum expri-
mit: non autẽ de toto vocabulo. Nam prius
salutem designat, vt D. Hieronymus, & alij
omnes testãtur. HOSANNA itaq; exponitur,
saluum fac, salua obsecro. At vero quem sal-
uari cupiant intellectu est difficilius, maxi-
me propter recentiores quosdam, qui salutẽ

*2. Cui salu-
tem pre-
sentur.*

eos ipsi Christo precari asserunt, rogareq; à
Deo vt prosperẽ & feliciter regnet. Fauent-
que huic opinioni illa duo vltima verba FI-
LIO DAVID. Verum cum: tota antiquitas,
patresq; tam Græci quam Latini contrariũ
sentiant, nempe Turbam his verbis Christũ
laudare, ac ab eo, tanquam à vero Messia sa-
lutem & redemptionem petere, huic sentẽ-
tiæ subscribendum censeo, præsertim cum
præter consensum sanctorum, etiam ratio-
nes potiores habeat. Nam laudes istas, mu-
tuata est TURBA à Dauide orante. O Domine

*Sibi eam
potere pro-
batur.
Tum con-
sensu.*

*Tum origi-
ne.
P. 117. 26.*

saluum me fac, ô Domine bene prosperare, bene-
dictus qui venit in nomine Domini. Vbi nec illud
FILIO DAVID legimus, nec dubitam⁹ quic-
quam, à Deo ad quem hæc diriguntur ver-
bis

bisistis salutem posci. Eandem igitur hic à Christo postulant, conformiter nomini ipsius, Iesus enim Salvatore non saluandū significat. Id vero sequentia magis etiam probant. Nam cum inquitur.

*Tum è non
mine Iesu,*

BENEDICTVS QVI VENIT IN NOMINE DOMINI, eadem vtuntur phrasi, qua Dauid vt audistis, & qua Zacharias pater Ioannis Baptista, dicens; *Benedictus Dominus Deus Israel* vñ sunt. Proinde sicut vterque Propheeta laudat his verbis Deum, ita plebs ista laudat Christum, non autem intercedit pro Christo. Denique cum subiungitur.

*Tum ex se-
quentibus*

Luc. 1. 68.

HOSANNA IN ALTISSIMIS, quod Dauid non habet, sed à turba vsurpatur, sicut & illud apud D. Lucam, *Pax in caelo, & gloria in excelsis*, clarum esse videtur eos à Messia pacem cœlestem, gloriam æternam & salutem in altissimis expectare & exorare. Neq; vero nos turbet quicquam; quod turba ista ignorauerit Christum fuisse Deum, ideoq; ab eo hæc petere non potuerit. Nam licet ipsa ignorarit, nouerat tamen D. Petrus, qui illū filium Dei vni confessus fuerat. Apostolos vero primos chori istius præcinctores fuisse

*Tū ex ad-
ditamento:*

Luc. 19. 38.

*Occurritur
obsecratione.*

Mat. 16. 16.

Mat. 21. 16 uid canit, *Domine Dominus noster*, dicitur. *Ex*
Psal. 8. 1. ore infantium & lactantium perfecisse laudem
 Christi. Et eandem hic perfecit. Deni-
 que ad illud **FILIO DAVID**, perspicua
Orig. tract. 25. in Mat. esset responsio, si antiquos Origenem & I-
Iren. lib. 4. renæum sequeremur, qui **FILI** non filio
8. 14. legunt. Sed quia tam Græca quam Latina
 habent **FILIO** dicimus sensum esse eun-
 dem. Cantant enim **FILIO DAVID HO-**
SANNA, id est, salua nos, pētuntque à filio
 David saluari **IN ALTISSIMIS**, quem &
 benedictum venientem in nomine Domini
 pronunciant, & pacem non terrenam, sed
 cœlestem ab eo quærunt.

Cœclusio. Quare nos quoque ab his inuitati & in-
 citati, meliori etiam quam ipsi iure, tum
 quod à Christo Christiani dicimur, tum
 quod plura quam illi scimus, & credimus
 soluamus ora nostra ad laudandum Iesum
 petendumque à Iesu. Tibi itaque **FILIO**
Oratio sum **DAVID**, eidemque filio Dei Christo Ie-
mam dicto-
rum consi-
uens. su, nos minimi serui tui decantamus. **HO-**
SANNA, rogantes & obsecrantes, vt sal-
 ues nos Saluator noster. Da pientissimè vt
 oscitantia abiecta, tanquam veri obedien-
 tes, per pœnitentiam ad visionem veræ pa-
 cis perueniamus. Da vt non solum solui,
 sed etiam adduci nos ad te patiamur. Da
 vt caueamus quibus tu **OPVS** non habes,
 quæque abominaris, vt obstinationem,
 hono-

honorum cum inordinatum, tum præpo-
sterum appetitum, cunctationem in ope-
ribus misericordiæ faciendis, ambitionem
quoque, arrogantiam, luxum & his simi-
lia: sectemur vero his contraria quibus
tu OPVS HABES. Da vt cautè inter spem
& metum ambulantes, tum in explendis
bonis desideriis: tum in frænandis malis
concupiscentiis, tum in castigando corpo-
re nostro ferij, & constantes reperiamur.
Da denique vt non solum faciamus quæ
tu PRÆCEPISTI, sed etiam te auctore,
adiutore, promotore, opera supereroga-
tionis adiicientes, & hic benedicere ac lau-
dare te venientem, in nomine Domini
semper, ac perseveranter valeamus, & post
hanc vitam salutem à te Iesu Saluator
obtimeamus æternam, in AL-

TISSIMIS, A-
men.



Hh 4

CON-